

Investeer in onze kinderen, al mogen ze niet stemmen

‘Alsjeblieft, zorg voor meer plaats in het buitengewoon secundair onderwijs. Onze kinderen hebben recht op een fijne onbezorgde schooltijd. Wat gaat uw partij daaraan doen?’ Het was *de vraag van de kijker* van twee mama’s in De zevende dag naar aanleiding van de verkiezingen. In december vorig jaar was er de onthutsende Pano-reportage over de tekorten in de jeugdhulp en kinderen die daardoor in ziekenhuizen verblijven zonder medische redenen. Voor veel kijkers passeert het in de stroom van het nieuws van elke dag. Na een korte verontwaardiging gaat het leven vaak snel weer verder.

Mensen die voor en met kinderen en jongeren werken, zien het elke dag weer. Kinderen in nood. Kinderen die niet krijgen waar ze recht op hebben. Noodkreten die luid klinken. De alertheid is hoog en de boog staat gespannen.

Het is schrijnend om te zien in welke onaanvaardbare situaties kinderen en jongeren soms belanden. Hun fundamentele rechten worden ondermijnd, waardoor ze soms meegezogen worden in een neerwaartse spiraal. De Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat probeert te bemiddelen maar kan niet creëren wat er niet is. Dat is de verantwoordelijkheid van de overheid. Daarom dring ik erop aan om kinderrechten bovenaan op de agenda te zetten. De verkiezingen zijn een uitgelezen kans om te bewijzen dat alle kinderen en jongeren belangrijk zijn.

Voor elk kind een plek op school

Neem nu het recht op onderwijs. In Vlaanderen en in Brussel kan niet elke leerling terecht in een school. In Lier en Jabbeke samen zitten er nu al meer dan 60 anderstalige schoolplichtige jongeren zonder onthaakklas. Vaak maanden aan een stuk. Van andere regio’s hebben we nog geen aantallen. Die jongeren spreken vaak weken na elkaar hun voogd aan omdat ze niets liever willen dan naar school kunnen. Ook leerlingen die definitief uitgesloten zijn in hun school, krijgen moeilijk nieuwe kansen in een andere school. Vorige week stonden er zo 200 leerlingen op de ‘transferlijst’ in Antwerpen. Ze zitten thuis, want ze vinden geen klas meer.

Een mama van een kind met een handicap schreef: ‘Het is al vervelend als je geen plekje krijgt uit je top 3, maar beeld je eens in: een samenleving die zegt, voor jouw kind is er géén plaats, en géén perspectief op een toekomstige plaats.’ Ondertussen vonden veel kinderen met een handicap een plek maar er zijn er nog altijd die nergens een plek vinden of die twee derde van hun tijd thuis zitten, al dan niet met doktersbriefje.

En dan de leerlingen die hun lessen soms zien wegglijden zonder leerkracht. Een heel trimester krijgen ze geen Frans, twee maanden geen chemie, en computerwetenschappen pas vanaf januari. Een mama van een hoogbegaafd kind met ASS en ADD zegt: ‘Mijn zoon redt het wel, ook met minder les. Maar veel andere leerlingen niet.’ Terwijl scholen hemel en aarde bewegen om leraars aan te trekken en te houden.

Hulp op maat voor elk kind dat het nodig heeft

Ook kinderen die hulp nodig hebben – die récht hebben op hulp – kunnen soms nergens terecht door de lange wachtlijsten. Soms belanden meisjes van amper 12 weer in de handen van ‘hun’ tienerpooiers omdat er geen andere plek is waar ze terecht kunnen voor bescherming tegen misbruik. Vorige week sprak ik met medewerkers van ziekenhuizen. Ook daar verblijven nog altijd kinderen die niet ziek zijn. Dat dat ondanks alle inspanningen van de medewerkers niet de beste plaats is om te verblijven voor kinderen, zeggen ze zelf ook en spreekt voor zich.

Ook in grote asielcentra verblijven nog altijd jonge kinderen op de vlucht in onveilige omstandigheden met veel te weinig kansen om op te groeien. Beeld je even in: je komt hier alleen aan als 13-jarige en je wordt afgezet in een groot centrum zonder individuele zorg op maat.

Genoeg investeren in alle levensdomeinen van kinderen

Onderwijs en jeugdhulp zijn twee van de vele domeinen waar het beleid tekortschiet voor een groep kinderen en jongeren. In Vlaanderen leven daarnaast 150.000 kinderen in armoede. Uit tellingen blijkt dat in sommige steden is één op de vier tot zelfs één op de drie dak- en thuislozen minderjarig is. De impact is groot. Dat moet anders en dat kan beter.

Iedereen erkent het belang van kinderrechten. Maar dat is niet genoeg. Hoe cruciaal het is om genoeg te investeren in kinderen en jongeren, wordt steeds duidelijker. Niet alleen voor kinderen en jongeren zelf. Ook voor ouders, CLB-medewerkers, leerkrachten, ziekenhuismedewerkers, jeugdhulpverleners, welzijnswerkers, kinderbegeleiders, therapeuten, huisartsen, jeugdadvocaten en mensen die minderjarigen op de vlucht opvangen.

We kunnen geen onbegrensde inzet vragen van gedreven en betrokken mensen als er te weinig duurzame oplossingen zijn. De volgende regering kan niet anders dan dringend een globaal concreet plan opmaken met bijbehorend budget.

Een plan waarvoor alle expertise ingewonnen wordt van het terrein en waarbij ook de kinderen en jongeren en hun spreekbuizen betrokken worden zoals de Vlaamse Jeugdraad en de Vlaamse Scholierenkoepel. Een plan dat naar alle deelaspecten kijkt en rekening houdt met alle levensdomeinen die kinderen raken. Bij de budgetverdeling moet telkens de winst die kinderen boeken in de realisatie van hun rechten een doorslaggevende factor zijn. Want investeren in kinderen loont en iedereen wint erbij.

Zo'n 1,3 miljoen Vlaamse kinderen en jongeren onder de 18 hebben amper iets te zeggen. Hoewel ze niet stemmen, raken veel beslissingen kinderen en jongeren van dichtbij, en blijven zij de gevolgen ervan het langst voelen. Of het nu gaat om klimaatverandering, onveiligheid online, geweld op school of thuis, nood aan meer zorg.

Het is nu aan de politici om die uitgelezen kans te grijpen om steden en gemeenten, Vlaanderen, België en Europa kind- en jeugdriendelijker te maken. Om resoluut te kiezen voor kinderen en hun rechten.

En het is aan ons allemaal om kinderen en jongeren zichtbaar te maken in aanloop naar de verkiezingen. Om te zorgen dat ze niet vergeten worden.

Caroline Vrijens, Vlaams kinderrechtencommissaris

